

SAOPĆENJE ZA ŠTAMPU

Objavljeno u petak, 5. decembra 2003.
-11 strana-

Dom za ljudska prava uručuje 9 odluka o prihvatljivosti i meritumu i 2 odluke o preispitivanju

U **petak, 5. decembra 2003. godine u 9:00 sati** u sali Kantonalnog suda, Šenoina br. 1, Sarajevo, Dom za ljudska prava za Bosnu i Hercegovinu uručio je 9 odluka o prihvatljivosti i meritumu i 2 odluke o preispitivanju u sljedećim predmetima:

1. CH/99/2432 Nikola IVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine
2. CH/99/3375 E.Ž. protiv Federacije Bosne i Hercegovine
3. CH/00/6304 Ljubica KOVAČEVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine
4. CH/02/8770 DOBOJPUTEVI D.D. protiv Republike Srpske
5. CH/02/8879, CH/02/8880, CH/02/8881, CH/02/8882, CH/02/8883, CH/02/9384 i CH/02/9386, Sadija SMAJIĆ, Derva ĆOSIĆ, Zema i Ferid DŽAFIĆ i Nermina DŽAFIĆ protiv Republike Srpske
6. CH/02/9180 Boško i Mara JOVANOVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine
7. CH/02/11033 UDRUŽENI RADNIČKI SINDIKAT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE protiv Federacije Bosne i Hercegovine
8. CH/03/12994 Vidosava MIČIĆ protiv Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske
9. CH/03/14055 Verica GAJIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske
10. CH/98/668 Ranko i Goran ĆEBIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine (Odluka o preispitivanju)
11. CH/01/6930 KOMPAS MEĐUGORJE D.D. i Zoran BUNTIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine (Odluka o preispitivanju)

CH/99/2432 Nikola IVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Predmet se odnosi na pokušaje (sada pokojnog) podnosioca prijave, državljanina Bosne i Hercegovine srpske nacionalnosti, koji je raseljen 1995. godine, da se vrati u svoju privatnu imovinu koja se sastoji od poljoprivrednog zemljišta i kuća u općini Glamoč u Federaciji Bosne i Hercegovine. Predmetna imovina se nalazi u području označenom kao središte za borbenu obuku Vojske Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vojska Federacije).

Vlada Federacije je 1998. godine donijela odluku kojom se utvrđuje opšti interes za eksproprijaciju zemljišta u tom području, uključujući i zemljište podnosioca prijave. Međutim, zemljište podnosioca prijave nije nikada eksproprijirano, a podnosiocu prijave nije nikada isplaćena nikakva naknada.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosilac prijave je, između ostalog, naveo povredu prava na poštovanje njegovog doma (član 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima), prava na mirno uživanje imovine (član 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju), te prava na slobodu kretanja (član 2, stav 1 Protokola br. 4 uz Konvenciju).

Podnosilac prijave se dalje žalio na diskriminaciju zato što navodno središte za borbenu obuku obuhvata samo lica srpske nacionalnosti.

Zaključci Doma

Po mišljenju Doma, želja tužene Strane da izvrši eksproprijaciju imovine podnosioca prijave, kako je izražena odlukom o utvrđivanju opšteg interesa, je dovela do toga da pravo podnosioca prijave na imovinu postane nesigurno i poništivo. U ovim okolnostima, podnosilac prijave, dok je bio živ, nije

mogao očekivati da se vrati, popravi ratne štete, uloži u svoju imovinu i ponovo se počne baviti poljoprivredom. Dom je zaključio da je ovo stanje predstavljalo uplitanje u pravo podnosioca prijave na mirno uživanje imovine u smislu člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Dom je dalje zaključio da tužena Strana, u postupku eksproprijacije koja je uključila imovinu podnosioca prijave, nije slijedila postupak predviđen Zakonom o eksproprijaciji i njegove formalne uslove. Radi toga je Dom utvrdio povredu prava na mirno uživanje imovine zaštićenog članom 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Dom je dalje zaključio da je povrijeđeno pravo podnosioca prijave na poštivanje njegovog doma u smislu člana 8 Konvencije. Dom je zaključio da nije mogla biti utvrđena diskriminacija protiv podnosioca prijave.

Pravni lijekovi

Dom je naredio Federaciji Bosne i Hercegovine da donese zvaničnu odluku s ciljem da Vada Federacije povuče svoju odluku o utvrđivanju opšteg interesa od 14. maja 1998. godine i da odustane od svoje namjere da izvrši eksproprijaciju parcela podnosioca prijave. Ova odluka mora biti objavljena najkasnije do 5. februara 2004. godine. Ona treba biti objavljena na isti način kao i odluka od 14. maja 1998. godine kojom se utvrđuje opšti interes za eksproprijaciju. Dom je takođe naredio tuženoj Strani da obavijesti nasljednike podnosioca prijave, najkasnije do 5. januara 2004. godine, da je odustala od namjere da izvrši eksproprijaciju imovine podnosioca prijave. Dom je dalje naredio Federaciji da nasljednike podnosioca prijave obavijesti čim bude objavljena odluka o povlačenju odluke o opštem interesu.

Dom je takođe naredio tuženoj Strani da nadoknadi nasljednicima podnosioca prijave izgubljeni prihod podnosioca prijave za period od 14. maja 1998. godine do smrti podnosioca prijave u aprilu 2001. godine. Tuženoj Strani je naređeno da uspostavi odgovarajući mehanizam kojim će odlučiti o pravičnoj naknadi za izgubljeni prihod, npr. imenovanjem grupe vještaka koji će procijeniti štetu. Dom je dalje naredio tuženoj Strani da nasljednicima podnosioca prijave isplati početni iznos od 1.000 KM, do 5. februara 2004. godine, kao predujam za iznos nakande duga. Naknada dosuđena za materijalnu štetu mora biti u potpunosti isplaćena nasljednicima podnosioca prijave najkasnije do 5. maja 2004. godine.

Imajući u vidu da tužena Strana nije pravilno sprovela odluke Doma o prihvatljivosti i meritumu i o daljim pravnim lijekovima u povezanim predmetima CH/99/2425 *Ubović i drugi*, Dom zadržava pravo Komisije za ljudska prava pri Ustavnom sudu da donese odluku o mogućim daljim pravnim lijekovima.

CH/99/3375 E.Ž. protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Podnosilac prijave je bio zaposlenik Ministarstva unutrašnjih poslova Bosne i Hercegovine – Stanica javne bezbjednosti Bihać, i radio kao inspektor kriminalističke policije do 16. jula 1994. godine kada je suspendovan i kasnije otpušten s posla. On je 20. oktobra 1994. godine pokrenuo parnični postupak pred Osnovnim sudom u Bihaću, tražeći da se ukine odluka o prestanku njegovog radnog odnosa i kompenzaciju za neisplaćene plate. Iako je sud donio djelimičnu odluku kojom se ukida odluka o prestanku njegovog radnog odnosa, postupak po zahtjevu podnosioca prijave za kompenzaciju za neisplaćene plate je još u toku pred Općinskim sudom u Bihaću.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosilac prijave se žali da je diskriminisan u uživanju prava na osnovu svog političkog opredjeljenja. On navodi da je njegov radni odnos prestao 1994. godine, jer nije htio postati član vladajuće političke stranke (SDA). Podnosilac prijave se takođe žali na povredu prava na pravično suđenje u razumnom roku, zaštićenog članom 6(1) Konvencije.

Zaključci Doma

U pogledu prihvatljivosti, Dom je odlučio da nije nadležan da razmatra dio prijave koji se odnosi na prestanak radnog odnosa podnosioca prijave, do kojeg je došlo prije stupanja na snagu Sporazuma. Dom je dalje utvrdio da Općinski i Kantonalni sud u Bihaću nisu odlučili o predmetu podnosioca prijave u razumnom roku, čime su prekršili pravo podnosioca prijave na pravičnu raspravu u razumnom roku, zagarantovano članom 6 Konvencije.

Pravni lijekovi

Federaciji je naređeno da preduzme sve neophodne korake da osigura da se o zahtjevu podnosioca prijave za kompenzaciju donese pravosnažna odluka pred sudom, najkasnije do 5. maja 2004. godine, te da mu se isplati iznos od 2.000 KM na ime kompenzacije za nematerijalne štete.

CH/00/6304 Ljubica KOVAČEVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine**Činjenice**

Predmet se odnosi na pokušaje podnositeljice prijave, koja je srpske nacionalnosti, da se vrati u posjed svog predratnog doma u Lukavcu, ulica Albina Herljevića 14/6, Federacija Bosne i Hercegovine. Podnositeljica prijave je 14. marta 1996. godine podnijela Sekretarijatu za rad, socijalnu politiku i izbjeglice općine Lukavac zahtjev za vraćanje u posjed stana, ali ju je Sekretarijat ubrzo nakon toga obavijestio da ne postoji zakonska odredba koja reguliše ova pitanja. Sekretarijat za komunalne i stambene poslove općine Lukavac (u daljem tekstu: Sekretarijat) donio je 28. januara 2000. godine rješenje kojim prestaje stanarsko pravo podnositeljice prijave na stanu u ulici Albina Herljevića br. 14/6, zato što zahtjev za vraćanje stana u posjed nije podnijela Sekretarijatu u zakonski utvrđenom roku. Podnositeljica prijave je 8. februara 2000. godine ponovo podnijela Sekretarijatu zahtjev za vraćanje stana u posjed, koji ga je 23. marta 2000. godine odbio kao neblagovremen. Sekretarijat je u ponovljenom postupku 18. juna 2001. godine donio rješenje kojim se utvrđuje da je podnositeljica prijave bila nosilac stanarskog prava na predmetnom stanu, te da ima pravo da stan vrati u posjed. Podnositeljica prijave je 16. jula 2001. godine podnijela zahtjev za izvršenje ovog rješenja. Podnositeljica prijave je 24. septembra 2003. godine obavijestila Dom da tužena Strana još nije izvršila svoju odluku od 18. juna 2001. godine.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnositeljica prijave navodi povredu svog prava na poštivanje doma (član 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima) i prava na imovinu (član 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju).

Zaključci Doma

Dom je zaključio da neizvršenje odluke od 18. juna 2001. godine predstavlja povredu prava podnositeljice prijave na poštivanje njenog doma i njenog prava na imovinu.

Pravni lijekovi

Dom je naredio Federaciji Bosne i Hercegovine da preduzme sve potrebne radnje da osigura izvršenje odluke od 18. juna 2001. godine bez daljeg odlaganja, a najkasnije do 5. januara 2004. godine. Dom je naredio Federaciji da isplati podnositeljici prijave naknadu od 1.200 KM kao priznanje za njene patnje zbog nemogućnosti da vrati u posjed svoj stan. Uz to, Federacija će platiti naknadu za gubitak upotrebe njenog doma iznos od 5.600 KM. Federacija će takođe nastaviti plaćati podnositeljici prijave 200 KM mjesečno do kraja mjeseca u kojem podnositeljica prijave vrati u posjed svoj stan.

CH/02/8770 DOBOJPUTEVI d.d. protiv Republike Srpske**Činjenice**

Predmet se odnosi na pokušaje podnosioca prijave da pred upravnim organima i sudovima spriječi eksproprijaciju svoga zemljišta.

Krajem 1999. godine ODP "Dobojsputevi" je odbio zahtjev za davanje saglasnosti za eksproprijaciju svog zemljišta u cilju izgradnje izbjegličkog naselja. Ipak, 1. marta 2000. godine, doneseno je rješenje o eksproprijaciji spornog zemljišta. Žalba ODP "Dobojsputeva" protiv tog rješenja je odbijena. ODP "Dobojsputevi" su 25. maja 2000. godine pokrenuli upravni spor pred Vrhovnim sudom Republike Srpske (u daljem tekstu: Vrhovni sud). Podnosilac prijave, preduzeće "Dobojsputevi d.d." je zakonski naslijedilo ODP "Dobojsputevi" kao tužilac u ovom postupku. Čini se da do danas Vrhovni sud nije održao nijednu raspravu u predmetu, niti je donio odluku. Postupak je još u toku. U julu 2003. godine podnosilac prijave se obratio Domu tvrdeći da su na tom zemljištu već izgrađeni stambeni objekti za izbjeglice.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosilac prijave navodi da su rješenjem o eksproprijaciji od 1. marta 2000. godine, između ostalog, povrijeđena njegova prava iz člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i člana 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Podnosilac prijave tvrdi da je tužena Strana provela eksproprijaciju na nezakonit način. On tvrdi da je postupanje tužene Strane u suprotnosti sa odredbama Zakona o eksproprijaciji Republike Srpske i odlukom Visokog predstavnika od 27. aprila 2000. godine. Podnosilac prijave tvrdi da u ovom predmetu tužena Strana nije tražila od Ureda Visokog predstavnika izuzeće od zabrane dodjele zemljišta u društvenoj svojini.

U pogledu nemogućnosti da se pred upravnim organima i sudovima utvrdi građansko pravo podnosioca prijave na sprječavanje eksproprijacije zemljišta, podnosilac prijave dalje navodi povredu prava na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku, kako je zagarantovano prema članu 6 Konvencije.

Zaključci Doma

Dom je proglasio prihvatljivim žalbe podnosioca prijave prema članu 6 stav 1 Konvencije u pogledu dužine postupka u upravnom sporu koji je u toku pred Vrhovnim sudom od maja 2000. godine, a ostatak prijave je proglasio neprihvatljivim.

Dom je utvrdio da je Republika Srpska povrijedila prava podnosioca prijave prema članu 6 stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima u pogledu dužine postupka u upravnom sporu koji je u toku pred Vrhovnim sudom Republike Srpske od maja 2000. godine. Posebno, Dom je zapazio da od pokretanja postupka pred Vrhovnim sudom u maju 2000. godine izgleda da sud nije održao nijednu raspravu u predmetu, niti je donio ijednu odluku. Dom je utvrdio da je nepostupanje Vrhovnog suda u postupku još neopravdanije u svjetlu uvjerljive tvrdnje podnosioca prijave da proces eksproprijacije predstavlja ozbiljno uplitanje u njegovo poslovanje, te uzrokuje nesnosno stanje pravne nesigurnosti za podnosioca prijave.

Pravni lijekovi

Republici Srpskoj je naređeno da preduzme sve neophodne radnje za brzo okončanje upravnog spora koji je u toku pred Vrhovnim sudom. Nije naređena kompenzacija za materijalne štete.

CH/02/8879, CH/02/8880, CH/02/8881, CH/02/8882, CH/02/8883, CH/02/9384 i CH/02/9386 Sadija SMAJIĆ, Derva ČOSIĆ, Zema i Ferid DŽAFIĆ i Nermina DŽAFIĆ protiv Republike Srpske

Činjenice

Ove prijave su podnijeli najbliži rođaci lica nestalih iz Višegrada, malog grada u Republici Srpskoj u istočnoj Bosni i Hercegovini. Sva nestala lica su bošnjačke nacionalnosti. Nestali su u periodu između maja i juna 1992. godine, navodno nakon što su ih tokom oružanog sukoba u Višegradu zarobili vojnici srpske vojske u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Vojska RS). Zahtjevi za traženje otvoreni su kod Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (u daljem tekstu: MKCK) za sva nestala lica 1995. i 1996. godine. Svi podnosioci prijava traže informacije o sudbini i mjestu gdje se nalaze njihovi nestali najbliži, no nijedan podnosilac prijave nije od nadležnih organa dobio te informacije od događaja koji su u osnovi njihovih prijava.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosioci prijava navode da su i oni sami, kao članovi užih porodica nestalih lica iz Višegrada, žrtve navodnih ili očiglednih povreda ljudskih prava koje proizilaze iz odsustva konkretnih informacija o sudbini i mjestu gdje se nalaze njihovi najbliži koji su posljednji put viđeni 1992. godine. Traže da saznaju istinu. Svi podnosioci prijava traže i nadoknadu za nastavljene patnje.

Zaključci Doma

Dom zaključuje da je tužena Strana prekršila svoje pozitivne obaveze da osigura poštivanje prava podnosioca prijave na privatni i porodični život, kako je zagarantovano članom 8 Konvencije, time što nije učinila dostupnim niti je podnosiocima prijava otkrila zatražene informacije o najbližim članovima njihovih porodica nestalim u Višegradu. Takođe, tužena Strana je prekršila pravo podnosioca prijave da ne budu podvrgnuti nehumanom i ponižavajućem postupanju, kako je zagarantovano članom 3 Konvencije, time što podnosiocima prijava nije otkrila istinu o sudbini i mjestu gdje se nalaze nestali

najbliži članovi njihove porodice, što podrazumijeva sprovođenje svrsishodne i efikasne istrage o događajima koji su se odigrali u Višegradu u maju 1992. godine i u mjesecima koji su uslijedili.

Pravni lijekovi

Kao pravne lijekove za utvrđena kršenja, Dom je naredio Republici Srpskoj da, po hitnom postupku, objavi sve informacije koje trenutno ima u svom posjedu, pod kontrolom ili po saznanjima, a koje se odnose na sudbinu i mjesto gdje se nalaze nestali najbliži članovi porodica podnosilaca prijave. Republika Srpska će takođe otkriti sve informacije o lokacijama pojedinačnih ili masovnih, primarnih ili sekundarnih grobnica žrtava događaja u Višegradu koje nisu ranije objelodanjene. Dom je takođe naredio Republici Srpskoj da, u roku od šest mjeseci, sprovede potpunu, svrsishodnu, temeljnu i detaljnu istragu o događajima koji su doveli do utvrđenih kršenja ljudskih prava.

Konačno, iako je Dom odbio da dosudi pojedinačne iznose nadoknade, Dom je naredio Republici Srpskoj da, u roku od šest mjeseci, uplati novčani prilog Institutu za nestala lica u ukupnom paušalnom iznosu od stotinu hiljada konvertibilnih maraka (100.000 KM), koji se treba upotrijebiti u skladu sa Statutom Instituta za nestala lica u svrhu prikupljanja informacija o sudbini i mjestu gdje se nalaze nestala lica prvenstveno iz opštine Višegrad.

CH/02/9180 Boško i Mara JOVANOVIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice

Podnosioci prijave, Mara i Boško Jovanović su bračni par srpske nacionalnosti koji su morali pobjeći iz Glamoča kada je, u toku oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini, Hrvatsko vijeće obrane (u daljem tekstu: HVO) 28. juna 1995. godine izvršilo napad na taj grad. Proveli su tri mjeseca putujući kao izbjeglice prema Banjoj Luci kada je 9. septembra 1995. godine HVO napao Mrkonjić Grad i presjekao kolonu izbjeglica. Mara Jovanović je nestala tokom tog napada i njen surug je više nikada nije vidio; međutim, on je čuo da je HVO neko vrijeme držao njegovu suprugu u zarobljeništvu u blizini Mrkonjić Grada. Dana 11. januara 1996. godine, Boško Jovanović je kod Međunarodnog komiteta Crvenog krsta otvorio zahtjev za traženje svoje nestale supruge. Takođe je evidentirao Maru Jovanović kao nestalo lice kod Komisije za traženje nestalih i zarobljenih lica Republike Srpske. Organi tužene Strane do danas nisu obezbijedili nikakve informacije o sudbini Mare Jovanović ili mjestu gdje se ona nalazi i ona je još uvijek nestalo lice.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnosilac prijave Boško Jovanović navodi povrede člana 2 (pravo na život), i člana 5 (pravo na slobodu i bezbjednost ličnosti) Konvencije u vezi s njegovom nestalom suprugom, kao i člana 3 (zabrana mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg postupanja) i člana 8 (pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) Konvencije u svoje ime. On navodi: "Nikada nisam dobio informaciju o sudbini moje supruge, majke moje kćerke. Naš privatni i porodični život je uništen, kao i sve one godine boli i patnje koje je prouzrokovala neizvjesna sudbine moje supruge".

Zaključci Doma

U pogledu žalbi u ime Mare Jovanović po članovima 2 i 5 Konvencije, Dom je prijavu proglasio neprihvatljivom *ratione temporis* zbog odsustva dovoljnih dokaza da je bila živa i držana u zarobljeništvu nakon 14. decembra 1995. godine.

U pogledu žalbi u ime Boška Jovanovića po članovima 3 i 8 Konvencije, Dom je zaključio da je tužena Strana prekršila njegova ljudska prva time što nije otkrila istinu o sudbini i mjestu gdje se nalazi njegova nestala supruga a, pritom, nije podnosiocu prijave otkrila informacije koje ima u svom posjedu ili pod kontrolom o sudbini i mjestu gdje se nalazi njegova nestala supruga.

Pravni lijekovi

Kao pravne lijekove za Boška Jovanovića, Dom je naredio Federaciji da sprovede potpunu, svrsishodnu, temeljnu i detaljnu istragu o događajima koji su doveli do utvrđenih kršenja ljudskih prava, kako bi se saznala sudbina i mjesto gdje se nalazi Mara Jovanović, te kako bi se počinioci svakog zločina počinjenog nad njom izveli pred lice pravde pred nadležnim domaćim ili međunarodnim krivičnim sudovima. Dom je dalje naredio Federaciji da po hitnom postupku objavi sve informacije koje trenutno ima u svom posjedu, pod kontrolom ili po saznanjima, a koje se odnose na sudbinu i mjesto

gdje se nalazi Mara Jovanović. Konačno, Dom je naredio Federaciji da Bošku Jovanoviću isplati 6.000 KM na ime nadoknade za njegovu duševnu patnju, kao i da ga obešteti za putne troškove koje je snosio tokom postupka pred Domom.

CH/02/11033 UDRUŽENI RADNIČKI SINDIKAT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice i postupak

Podnosilac prijave, Udruženi radnički sindikat Federacije Bosne i Hercegovine, je udruženje grupe radnika, građana iz Federacije Bosne i Hercegovine. Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine je 1998. godine odbilo izvršiti upis udruženja podnosioca prijave u registar udruženja građana. Ministarstvo je obrazložilo da se iz naziva sindikata ne može izvući zaključak da li su u to udruženje udružena sindikalna udruženja ili pojedini građani. Štaviše, Ministarstvo je utvrdilo da je zahtjev za upis u registar podnesen nakon više od 15 dana od dana održavanja osnivačke skupštine. Žalbe udruženja podnosioca prijave domaćim sudovima su bile bezuspješne. Međutim, Međunarodna organizacija rada iz Ženeve donijela je preporuku da Vlada Federacije Bosne i Hercegovine omogući da se udruženje podnosilac prijave upiše u registar.

Navodne povrede ljudskih prava

Udruženje podnosilac prijave se žali da nije registrovano kao udruženje građana, iako je imalo pravo na to, te da ne može vršiti svoje funkcije kao sindikat zato što nije registrovano.

Zaključci Doma

Dom je utvrdio da u važećem domaćem zakonu nije bilo pravne odredbe kojom se dozvoljava odbijanje na općoj osnovi dvosmislenosti u imenu udruženja. U pogledu petnaestodnevnog roka za registraciju, Dom nije vidio izrazito snažan i uvjerljiv razlog da rok bude samo 15 dana, bez ikakve mogućnosti njegovog produženja. Dom je zaključio da odbijanje tužene Strane da registruje udruženje podnosioca prijave predstavlja uplitanje u njegova prava zagarantovana prema članu 11 Konvencije (pravo na osnivanje sindikata), koje nije bilo opravdano bilo kojim izuzetkom predviđenim u stavu 2 ove odredbe.

Pravni lijekovi

Dom je naredio Federaciji Bosne i Hercegovine da, po hitnom postupku, odobri upis udruženja podnosioca prijave u registar udruženja građana, i bez dodatnih zahtjeva, u svakom slučaju najkasnije do 5. januara 2004. godine. Pored toga, Dom je tuženoj Strani naredio da udruženju podnosiocu prijave isplati iznos od 1.000 KM, kao priznanje za pretrpljenu nepravdu.

CH/03/12994 Vidosava MIČIĆ protiv Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

Činjenice

Predmet se odnosi na razliku u iznosima penzija koje prima penzioner koji je raseljen sa teritorije koja je postala Federacija Bosne i Hercegovine i sada živi na teritoriji Republike Srpske i penzionera koji su ostali u Federaciji za vrijeme oružanog sukoba.

Prijava pokreće pitanja prema članu 1 Protokola br. 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, te pitanja koja se odnose na diskriminaciju u uživanju prava zagarantovanih članom 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Podnosilac prijave je penzionisano lice srpske nacionalnosti, koja je prije oružanog sukoba živjela u Potpeći, općina Srebrenik i koja je penziju primala od Fonda Bosne i Hercegovine. Za vrijeme rata, penzije su počela isplaćivati tri odvojena fonda. Podnositeljica prijave je postala raseljeno lice i sada živi u Bijeljini, na teritoriji Republike Srpske, gdje prima penziju od penzijskog fonda Republike Srpske.

Penzijski fondovi su 27. marta 2000. godine zaključili sporazum prema kojem će penzionere nastaviti isplaćivati penzijski fondovi sa kojim su trenutno povezani, bez obzira na njihovo mjesto boravka.

Republika Srpska se kasnije jednostrano povukla iz ovog sporazuma, ali nastavlja isplaćivati penzionere koji su već priznati kao njeni korisnici, uključujući i podnositeljicu prijave.

Podnositeljica prijave očigledno ima prava na nekretnine u Federaciji, a dobila je i upravne odluke kojima joj se dozvoljava da se vrati u posjed tih nekretnina. Međutim, ona se nije vratila u posjed imovine i nastavlja živjeti u Bijeljini, u Republici Srpskoj, gdje prima svoju penziju. Ona se žali na razliku u iznosima penzija između entiteta i tvrdi da ima pravo na penziju iz Fonda Federacije.

U stvari, iznosi penzija u Federaciji su veći od onih u Republici Srpskoj. Tako lice koje je penzionisano u Federaciji i koje je prije oružanog sukoba primalo penziju na teritoriji Federacije, a kasnije počelo primati penziju od penzijskog fonda Republike Srpske nakon preseljenja u Republiku Srpsku, prima nižu penziju od penzijskog fonda Republike Srpske. Takvo lice bi primalo znatno manju penziju od lica koje je uplaćivalo slične doprinose tokom svog radnog vijeka, ali je tokom oružanog sukoba ostalo na teritoriji koja sada pripada Federaciji. To je situacija ove podnositeljice prijave.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnositeljica prijave tvrdi da su povrijeđena njena imovinska prava prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Čini se da se žali i da je diskriminisana u uživanju svojih prava na socijalnu sigurnost prema članu 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

Podnositeljica prijave traži da Dom naredi da joj penziju isplaćuje penzijski fond Federacije, kojeg ona smatra geografskim nasljednikom fonda u koji je doprinose uplaćivao njen suprug tokom svog radnog vijeka.

Zaključci Doma

Član 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju

Podnositeljica prijave se žali da su povrijeđena njena imovinska prava prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Nakon što je proglasio neprihvatljivim ostale žalbene navode o imovinskim pravima podnositeljice prijave, Dom je razmatrao njen navod po osnovu različitih iznosa penzija u entitetima. Dom je utvrdio, po osnovu dokaza koji su mu predočeni, da činjenica da podnositeljica prijave prima manju penziju od lica koja plaća penzijski fond Federacije Bosne i Hercegovine, ne znači uplitanje u njena prava prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Kako je Dom već ranije utvrdio, ne postoji pravo da se socijalne povlastice primaju u određenom iznosu. Prema tome, Bosna i Hercegovina, Federacija Bosne i Hercegovine i Republika Srpska nisu povrijedile pravo podnositeljice prijave na mirno uživanje njene imovine prema članu 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Diskriminacija u uživanju prava zagwarantovanih članom 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima

Žalbeni navodi podnositeljice prijave spadaju u okvir prava na socijalnu sigurnost zaštićenog članom 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, te Dom može razmatrati povrede ovih prava u vezi s diskriminacijom.

Prema sadašnjoj praksi, penzija bivšeg penzionera Federacije koju sada isplaćuje penzijski fond Republike Srpske, zato što je on ili ona bila raseljeno lice za vrijeme oružanog sukoba, je znatno manja od penzije penzionera koji je ostao u Federaciji. Dom zapaža da se podnositeljica prijave nije vratila u posjed svoje imovine u Federaciji, već nastavlja živjeti u Bijeljini, u Republici Srpskoj. U ovom pogledu, njena situacija se razlikuje od situacije podnosilaca prijave u ranijoj odluci Doma, *Kličković i drugi*, u kojoj je Dom utvrdio diskriminaciju raseljenih lica koja su se vratila u Sarajevo, ali ih je nastavio isplaćivati penzijski fond Republike Srpske. U tom slučaju, Dom je utvrdio da je Federacija, kao strana u međuentitetskom sporazumu o penzijama, diskriminisala podnosiocice prijave u njihovom uživanju prava na socijalnu sigurnost prema članu 9 Međunarodnog ugovora o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima.

U ovom predmetu, Dom je utvrdio da Federacija postupa prema podnositeljici prijave drugačije nego prema korisnicima porodične penzije, koji su za vrijeme oružanog sukoba ostali na teritoriji koja sada pripada Federaciji, time što podnositeljici prijave ne isplaćuje penziju u skladu sa međuentitetskim sporazumom o penzijama. Međutim, Dom je dalje zaključio da ovo drugačije postupanje spada u okvir ovlaštenja Federacije u isplaćivanju penzija, s obzirom da je penzijski fond Republike Srpske ustanovljen i da isplaćuje penzije penzionerima, kao što je podnositeljica prijave, koja živi na njenoj

teritoriji. Stoga je Dom zaključio da je razlika u postupanju prema podnositeljici prijave u odnosu na penzionere koji žive u Federaciji proporcionalna i da ne predstavlja povredu prava na koje se podnositeljica prijave žali. Ni Federacija, niti druge tužene Strane nisu diskriminirale podnositeljicu prijave u vezi s njenim pravom na socijalnu sigurnost.

Međutim, Dom zapaža da je pomaganje povratka raseljenih lica jedan od glavnih ciljeva Dejtonskog sporazuma. Kako je Dom utvrdio u predmetu *Kličković i drugi*, status raseljenog lica ne može opravdati lošije postupanje prema penzionerima koji su se vratili u Federaciju. Trenutna situacija sa penzijama ne smije se smatrati preprekom povratku. Stoga, ako bi ova podnositeljica prijave željela da se vrati i živi na svojoj imovini u Federaciji, svako neproporcionalno postupanje između nje i pensionera koji su ostali na teritoriji Federacije za vrijeme oružanog sukoba bi, kako je Dom utvrdio u predmetu *Kličković i drugi*, predstavljalo diskriminaciju.

CH/03/14055 Verica GAJIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine i Republike Srpske

Činjenice

Predmet se odnosi na pokušaj podnositeljice prijave da se u postupku radi razvoda braka pred Osnovnim sudom u Gradišci njoj povjeri malodobni sin na izdržavanje, zaštitu i vaspitavanje kao i u postupku pred Centrom za socijalni rad u Gradišci.

Podnositeljica prijave i njen suprug imaju dvoje malodobne djece, sina od 9 i kćerku od 11 godina. Strane su se zvanično razdvojile početkom 2001. godine. U to vrijeme (bivši) suprug podnositeljice prijave i otac djece silom je odveo sina podnositeljice prijave iz škole. Otada sin živi s ocem u Gradišci. Podnositeljica prijave je dobila sudsku presudu kojom se njoj povjeravaju djeca na izdržavanje, zaštitu i vaspitavanje. Ova odluka nije konačna.

U postupku pred Centrom za socijalni rad, podnositeljica prijave je dobila rješenje kojim se djeca privremeno povjeravaju njoj do okončanja postupka pred sudom. Centar za socijalni rad je donio rješenje 28. februara 2003. godine, ali ono još nije izvršeno.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnositeljica prijave se žali na povrede zbog nedjelotvornosti i pristrasnosti suda i Centra za socijalni rad.

Zaključci Doma

Dom zaključuje da je prijava neprihvatljiva u dijelu u kojem je upućena protiv Federacije Bosne i Hercegovine.

Dom je utvrdio da je Republika Srpska povrijedila pravo podnositeljice prijave na poštivanje porodičnog života prema članu 8 Konvencije.

Pravni lijekovi

Republici Srpskoj je naređeno da preko svojih organa, preduzme sve potrebne korake da hitno izvrši odluku Centra za socijalni rad, u svakom slučaju najkasnije do 5. januara 2004. godine i da podnositeljici prijave isplati, do 5. januara 2004. godine, 2.500 KM kao kompenzaciju za nenovčane štete.

Odluka o preispitivanju:

CH/98/668 Ranko i Goran ĆEBIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine**Činjenice**

Oko 15. septembra 1996. godine, Goran Ćebić, jedini sin Ranka Ćebića, nestao je u Sarajevu; zvanično je evidentiran kao nestalo lice 4. maja 1998. godine. U međuvremenu, dana 28. septembra 1996. godine, neidentifikovani leš pronađen je u rijeci Bosni kod mosta u Reljevu, udaljenog oko 15 kilometara od Sarajeva. Nakon obdukcije, neidentifikovano tijelo je sahranjeno na Općinskom groblju u Visokom. Dana 22. juna 2000. godine, leš je ekshumiran, a 25. juna 2000. godine, Komisija za traženje nestalih i zarobljenih lica Republike Srpske (u daljem tekstu: Komisija RS) službeno ga je identifikovala kao tijelo Gorana Ćebića.

Iako je njegov sin bolovao od ozbiljne neurološke bolesti (poremećaj fobične tjeskobe i depresija sa tendencijom ka samoubistvu), Ranko Ćebić je, od početka svojih pokušaja da otkrije sudbinu svog sina, stalno tvrdio da je njegov sin ubijen te da su organi vlasti Federacije Bosne i Hercegovine zataškali ovo ubistvo. On tvrdi da organi Federacije smišljeno nisu poduzeli odgovarajuće korake da bi pronašli tijelo njegovog sina, a kasnije da bi istražili njegovu smrt i pronašli počinioc djela za koje on insistira da je ubistvo. Do danas ne postoji nikakav materijalni dokaz koji bi potkrijepio teoriju Ranka Ćebića.

Odluka o prihvatljivosti i meritumu

U odluci o prihvatljivosti i meritumu uručenoj 4. jula 2003. godine, Vijeće II je razmatralo žalbu Gorana Ćebića po članu 2 Konvencije (pravo na život) i žalbu Ranka Ćebića po članu 8 Konvencije (pravo na poštivanje privatnog i porodičnog života). Vijeće II je, s jedne strane, zaključilo da Federacija nije prekršila pravo Gorana Ćebića na život jer su njeni organi obavili minimum istražnih radnji koje su potrebne da bi ona izvršila svoje pozitivne obaveze iz člana 2 Konvencije. S druge strane, Vijeće II je zaključilo da Federacija jeste prekršila pravo Ranka Ćebića na poštivanje njegovog privatnog i porodičnog života jer nije izvršila svoju pozitivnu obavezu iz člana 8 Konvencije. Kao pravni lijek, Vijeće II je naredilo Federaciji da isplati nadoknadu Ranku Ćebiću.

Zahtjev za preispitivanje

Federacija je podnijela zahtjev za preispitivanje odluke o prihvatljivosti i meritumu. U odluci o zahtjevu za preispitivanje, plenarni Dom je prihvatio preispitivanje ovog predmeta samo u dijelu koji se odnosi na meritum žalbe Ranka Ćebića po članu 8 Konvencije.

Zaključci Doma

Po preispitivanju predmeta, Dom je zapazio da se suština ovog predmeta odnosi na pitanje da li je tužena Strana, obavljajući ili postupajući u skladu sa svojom pozitivnom obavezom prema Ranku Ćebiću po članu 8 Konvencije, trebala da ustanovi vezu između neidentifikovanog leša i nestanka Gorana Ćebića u nekom razmjerno ranijem roku. Svakako, bilo je kašnjenja u ustanovljavanju veze, i organi vlasti se mogu kritizirati zbog nedostatka efikasnosti. No, uzimajući u obzir da je Goran Ćebić bio odrasla osoba koja nije nestala pod okolnostima opasnim po život ili dok je bila u zatočeništvu predstavnika tužene Strane, da nisu nađeni dokazi kriminalnih aktivnosti u vezi s neidentifikovanim tijelom, te da je Ranko Ćebić sa zakašnjenjem prijavio organima vlasti nestanak svog sina, Dom nije mogao utvrditi da je tužena Strana postupala proizvoljno. Na kraju, zahvaljujući udruženim radnjama Kantonalnog tužilaštva u Sarajevu i Komisije RS, neidentifikovano tijelo je identifikovano kao Goran Ćebić, a Ranko Ćebić je mogao da tijelo svog sina sahrani u porodičnu grobnicu u Kopačima. Tužena Strana je na taj način ispunila svoju pozitivnu obavezu da obezbijedi poštivanje prava Ranka Ćebića zaštićenih članom 8 Konvencije. Dakle, u skladu sa podacima kojima raspolaže i specifičnim

okolnostima konkretnog predmeta, Dom je zaključio da tužena Strana nije prekršila član 8 Konvencije.

Pravni lijekovi

Kako Dom nije utvrdio povredu prava Ranka Čebića koja su zaštićena Konvencijom, Dom nije naredio pravne lijekove, a pravni lijekovi koje je Vijeće II prethodno naredilo na osnovu utvrđivanja povrede člana 8 Konvencije stavljeni su van snage.

Odluka o preispitivanju:

CH/01/6930 KOMPAS MEĐUGORJE D.D. i Zoran BUNTIĆ protiv Federacije Bosne i Hercegovine

Činjenice i postupak

Predmet se odnosi na mobilizaciju, korištenje i davanje u zakup UN snagama turističkog objekta "Kamp Međugorje" od strane općine Čitluk nakon oružanog sukoba u Bosni i Hercegovini. Kamp Međugorje je vlasništvo tvrtke "Kompas Međugorje" čiji je Zoran Buntić 76.74 % vlasnik, direktor i ovlašteni zastupnik. Gosp. Buntić je kupio svoje dionice na osnovu ugovora o prodaji i prijenosu dionica od 30. prosinca 1998. godine.

Predmet postavlja pitanja prema članku 1 Protokola br. 1 uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima i članku 6 Konvencije. Dom prijavu smatra podnesenom u ime Kompassa Međugorje i gosp. Buntića.

U prosincu 1992. godine, turistički objekat Kamp Međugorje bio je mobiliziran u vojne svrhe, a u veljači 1993. godine, HVO Čitluk je dao objekte u zakup Španjolskom bataljunu UNPROFOR-a za 171.000 DEM-a mjesečno. Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je 23. prosinca 1996. godine donio Odluku o prestanku primjene Odluke o proglašenju neposredne ratne opasnosti na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine prema kojoj je naređeno svim institucijama da nastave rad sukladno mirnodopskim propisima.

Počevši od listopada 1996., općina Čitluk je primala zakupninu za objekat, što se nastavilo do odlaska Španjolskog bataljuna 31. siječnja 2000. godine. Nakon odlaska Španjolskog bataljuna, općina Čitluk je nastavila vršiti nadzor nad imovinom i nije vratila istu Kompassu Međugorje odnosno gosp. Buntiću. Dana 9. svibnja 2001., Federalni ministar odbrane/obrane pismeno se obratio Načelniku općine Čitluk obavještavajući ga da je pravni osnov za mobilizaciju Kampa Međugorje prestao postojati 23. prosinca 1996. godine i da općina Čitluk nezakonito koristi ovu imovinu. Pismom je općini Čitluk naređeno da napusti kamp do 25. svibnja 2001. godine.

Od 1999. godine, gosp. Buntić je pokušao voditi brojne parnične postupke u ime Kompassa Međugorje da bi ishodio vraćanje imovine. Međutim, gotovo ništa nije poduzeto u njegovim predmetima, i imovina Kamp Međugorje nije vraćena Kompassu Međugorje odnosno gosp. Buntiću.

Navodne povrede ljudskih prava

Podnositelji prijave se žale da nezakonito korištenje objekta Kamp Međugorje od strane općine Čitluk nakon proglašenja prestanka ratnog stanja, i primanje naknade za takvo korištenje od strane općine Čitluk krše njihova imovinska prava prema članku 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju. Podnositelji prijave se dalje žale na povrede njihovog prava na pravično suđenje u razumnom roku prema članku 6 Konvencije.

Podnositelji prijave traže od Doma da naredi tuženoj Strani da demobilizira Kamp Međugorje i vrati ga njegovom vlasniku, te da plati naknadu za štete.

Zaključci Doma

Prihvatljivost

Dom je na prvom mjestu prijavu Kompassa Međugorje d.d. proglasio prihvatljivom a prijavu gosp. Zorana Buntića, u njegovom osobnom svojstvu, neprihvatljivom zbog nepostojanja legitimacije. Dom je zatim razmatrao meritum predmeta u odnosu na Kompas Međugorje d.d.

Članak 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju

Počevši od 10. prosinca 1992., i nastavljajući do kraja ratnog stanja pa do danas, HVO Čitluk i općina Čitluk izravno su nadzirali imovinu Kamp Međugorje ili je davali u zakup UNPROFOR-u i SFORu. Imovina nije nikada vraćena Kompassu Međugorje odnosno Zoranu Buntiću, njegovom ovlaštenom zastupniku, kojem je uskraćen ulaz na imovinu. Uzimajući u obzir ove činjenice, Dom zaključuje da se Federacija Bosne i Hercegovine uplitala i nastavlja se uplitati u imovinska prava podnositelja prijave.

Dom dalje zaključuje da, dok su radnje tužene Strane tijekom i kratko nakon ratnog stanja bile poduzete u općem interesu, svaki zakoniti cilj da općina Čitluk vrši nadzor nad Kampom Međugorje prestao je postojati 23. prosinca 1996. godine, kada je Parlament Federacije proglasio kraj neposredne ratne opasnosti u Federaciji i naredio svim institucijama i osobama da nastave svoj rad sukladno mirnodopskim propisima. Od tog datuma, ne postoji pravni osnov da općina Čitluk nastavi posjedovati Kamp Međugorje.

Prema tome, Federacija Bosne i Hercegovine povrijedila je prava podnositelja prijave na mirno uživanje imovine prema članku 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Članak 6 Konvencije

Počevši od 1999. godine, podignute su brojne tužbe u ime Kompassa Međugorje da bi se ishodilo vraćanje imovine, kompenzacija za sticanje bez osnova, i drugo obeštećenje. Ovi sudski postupci su u toku četiri i pol godine, a nije poduzeta nijedna radnja osim što je doneseno nekoliko manje važnih rješenja u jednom predmetu.

Dom ne nalazi opravdanje za ove značajne zastoje i sudska odlaganja u ovom imovinsko pravnom predmetu. Prema tome, Dom utvrđuje da je Federacija Bosne i Hercegovine prekršila pravo podnositelja prijave na pravičnu raspravu u razumnom roku prema članku 6(1) Konvencije.

Pravni lijekovi

Dom je zaključio da nastavljen nadzor tužene Strane nad imovinom Kamp Međugorje nakon službene objave prestanka ratnog stanja predstavlja nezakonito uplitanje u imovinska prava podnositelja prijave Kompassa Međugorje d.d. prema članku 1 Protokola br. 1 uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima.

Dom radi toga naređuje Federaciji Bosne i Hercegovine da osigura da se imovina Kamp Međugorje odmah vrati Kompassu Međugorje d.d., najkasnije do 5. siječnja 2004. godine.

Dom također naređuje Federaciji Bosne i Hercegovine da osigura da visinu kompenzacije za povredu članka 1 Protokola br. 1 uz Konvenciju koja je utvrđena u ovom predmetu pravično i brzo utvrde domaći sudovi, najkasnije do 5. svibnja 2004. godine.

Dom također naređuje Federaciji Bosne i Hercegovine da provede odgovarajuće kaznene istrage u odnosu na ovu stvar, s ciljem privođenja počinitelja pravdi.